

ВІДДІЛ ОСВІТИ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ РУДКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
САМБІРСЬКОГО РАЙОНУ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
ГІМНАЗІЯ З ДОШКІЛЬНИМ ПІДРОЗДІЛОМ С. ЧАЙКОВИЧІ
РУДКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ САМБІРСЬКОГО РАЙОНУ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Звіт
про результати дослідження якості
освітнього середовища як виховного
простору
Чайковицької гімназії

Укладачі:

Трумко Л.Г., заступник директора з НВР,
Вороньчак В.З., педагог-організатор,
Брийовська С.М., соціальний педагог
Боровик О.Я., практичний психолог

Чайковичі 2025

ЗМІСТ

Вступ

Розділ I. Організація дослідження

Розділ II. Аналіз результатів дослідження:

1. Безпечне середовище
2. Сповнене довіри середовище
3. Демократичне середовище
4. Патріотичне середовище
5. Культуротворче середовище
6. Відкрите середовище

Висновки

Рекомендації

Додатки (наказ по ЗЗСО про проведення дослідження, графік анкетування)

Вступ. На виконання наказу по Чайковицькій гімназії від 01.04.2024 №01-13/45 «Про оцінювання якості освітнього середовища у Чайковицькій гімназії» з метою оцінки якості освітнього середовища та виховної роботи у гімназії проводилось дослідження показників якості освітнього середовища.

Завдання дослідження якості освітнього середовища полягало в:

- Провести оцінку освітнього середовища навчального закладу на предмет його відповідності критеріям безпеки, довірливості, демократичності, патріотичності, культуротворчості (розвивального та мотиваційного потенціалу для пізнання) та відкритості (інклюзивності).
- Визначити потреби закладу та окреслити можливі напрями співпраці з іншими соціальними інституціями у сфері виховання.
- Забезпечити стимулювання професійного зростання педагогічних працівників у контексті їхньої виховної діяльності.
- Отримати об'єктивні дані щодо співвідношення результатів виховної роботи та ресурсів, витрачених на її організацію.
- Сформулювати перспективні та актуальні напрями освітньої політики закладу у виховній сфері.

Орієнтовні ключові запитання оцінювання (евалюації) якості освітнього середовища як виховного простору, на які можна отримати відповіді за результатами цього дослідження:

- Якою мірою виховний процес у закладі освіти відповідає концепції "Нової української школи" (ціннісно-орієнтоване виховання), а також потребам та очікуванням учнів і їхніх батьків?
- Наскільки корисними та значущими є заплановані та реалізовані шкільні виховні заходи (проекти) для учнів?
- Якою є якість комунікації між працівниками школи, учнями та батьками, і чи відповідає вона принципам партнерства, закладеним у "Новій українській школі"?

- Наскільки активно залучені учні, батьки, громадськість та місцеві громадські об'єднання до процесу планування та проведення виховних заходів (проектів)?

Відповідно до регіонального стандарту («Стратегія розвитку освіти Львівщини в 2021 – 2027 роках») освітнє середовище має бути:

- **Безпечним:** гарантуються комфортне перебування у приміщеннях школи (чисто, тепло, смачно, гарно), психологічний комфорт (радість, прийняття іншими, відчуття позитивної перспективи, відсутність булінгу, невтручання в особисте життя тощо), педагогічний захист і підтримка дітей у розв'язанні їхніх життєвих проблем.
- **Сповненим довіри:** панують моральні норми, статева, релігійна і соціальна рівність (відсутні прояви дискримінації, знущань, зневажливого ставлення до іновірців, іноземців (з позиції більшості), незаможних, осіб з інвалідністю тощо), справедливість (зокрема в оцінюванні), толерантність (чи вислухають, дозволять дискутувати, не засміють, не зневажать через помилку), існує взаєморозуміння та співпраця вихованців і виховників у розв'язанні суспільно значущих і особистих життєвих проблем
- **Демократичним:** гарантоване право участі (педагогів, учнів, батьків) в житті освітньої спільноти: не обмежується свобода висловлювання (чи дають слово, чи не зацитує, чи не карають за критичні вислови); є можливості висловити власну думку щодо справ, які впливають на особисте та шкільне життя (збори, громадське обговорення документів, сайт, блог, шкільна газета, радіо, телебачення); дієво працюють органи громадського врядування (педрада, учнівське самоврядування, батьківський комітет), діти визнаються повноправними носіями прав і обов'язків, що відповідають їхньому віку, батьки – рівноправними учасниками освітнього процесу, педагоги рахуються з думкою учнів і батьків, представники учнів і батьків беруть активну участь (виступають, пропонують) у педрадах (з правом дорадчого голосу), нарадах при директорі (якщо порядок денний зачіпає їх інтереси), щорічних зборах

колективу школи тощо.

- Патріотичним (орієнтованим на формування ідентичності політичного українця): спілкування у закладі виключно українською мовою (окрім уроків та заходів, де передбачене іншомовне спілкування), поважне ставлення до державних символів України (поведінка під час виконання гімну, процедури з прапором, використання герба), вшанування героїв (історичних, талановитих, успішних, моральних авторитетів) України, рідного краю, школи (місця пам'яті, заходи), турботливе ставлення до культури і природи (акти вандалізму (відсутність/заходи протидії), знущання над тваринами (відсутність/заходи протидії), культуро- і природоохоронна діяльність), забезпечуються можливості пізнати героїчні сторінки історії України, оглянути пам'ятки культури та природи (дослідження, експедиції, екскурсії, подорожі тощо), виявити повагу до Бога і до Людини (можливості відзначити релігійні та державні свята, розважитись), набуті досвіду громадянської поведінки (волонтерство).

- Культуротворчим (розвивальним, мотивуючим до пізнавальної діяльності): використовуються активні та інтерактивні методи навчання (як часто і наскільки вдало практикують роботу в парі, групі, командою; організовують дискусії, дебати, пишуть творчі роботи); працюють бібліотека (як часто користуються послугами, чи задовольняє запити, чи можна попрацювати в Інтернеті), наукові гуртки, спортивні секції, мистецькі студії (чи знають, які є, чи відвідують, якою мірою задовольняє пізнавальні та/або розвиткові інтереси); проводяться змагання, турніри, олімпіади, конференції тощо (чи проводяться, чи беруть участь, чи задоволені організацією); забезпечується розвиток творчого потенціалу всіх суб'єктів виховного процесу (чи задовольняє школа пізнавальний і розвивальний інтерес; чи долучені батьки до роботи гуртків, секцій, проведення екскурсій, подорожей, експедицій, організації турнірів, олімпіад тощо; чи зацікавлені учителі в організації експедицій, екскурсій, подорожей, проведенні дебатів, змагань тощо).

- Відкритим (інклюзивним): є умови для навчання дітей з інвалідністю, пересування шкільними приміщеннями дорослих з інвалідністю (пандуси, туалети, коридори, парти; яке ставлення до учнів з інвалідністю (інших учнів, вчителів, батьків)); зі школою співпрацюють сім'ї, органи влади та самоврядування, громадськість (як часто батьки, лідери громади, громадські активісти відвідують школу; наскільки активні як учасники виховних справ; які форми роботи з батьками практикують учителі; як педколектив, дирекція реагує на ініціативи батьків, громадських активістів); є школи/громади – партнери (у яких формах партнерство, як комунікують учні; чи комунікують батьки).

Орієнтовні ключові запитання, на які відповідає звіт про виконане дослідження:

- Якою є ступінь захищеності учасників освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти від фізичної, майнової та моральної шкоди в межах освітнього середовища (оцінка безпеки виховного простору)?
- Наскільки ефективною є співпраця та рівень довіри між педагогами, батьками та учнями в контексті виховного процесу (оцінка рівня довіри у виховному просторі)?
- Чи відповідають взаємини між усіма учасниками освітнього процесу демократичним принципам та вимогам законодавства України щодо управління закладами загальної середньої освіти (оцінка демократичності виховного простору)?
- Якою є міра залученості учнів закладу загальної середньої освіти до виховних заходів (позаурочної діяльності) та громадської активності, включаючи волонтерство та участь у формальних і неформальних дитячих об'єднаннях (оцінка патріотичного та культуротворчого потенціалу виховного простору)?
- Наскільки спільнота закладу загальної середньої освіти є відкритою до налагодження партнерських зв'язків (оцінка відкритості виховного простору)?

Критерії оцінювання освітнього середовища як виховного простору:

- **Безпека:** Оцінка відповідності організації освітнього середовища закладу загальної середньої освіти вимогам безпеки для всіх учасників освітнього процесу.
- **Патріотичне та культуротворче спрямування:**
- Оцінка актуальності завдань освітньої програми, визначених педагогами, та ефективності їхньої реалізації у контексті патріотичного та культуротворчого виховання.
- Оцінка корисності та значущості запланованих і проведених шкільних виховних заходів (проектів) для патріотичного та культуротворчого розвитку учнів.
- **Довіра та демократичність:** Оцінка відповідності управління закладом загальної середньої освіти та стилю спілкування працівників з учнями та батьками демократичним принципам, що сприяють формуванню довірливих відносин.
- **Відкритість та залученість:** Оцінка можливостей для участі учнів, батьків, громадськості та місцевих громадських об'єднань у процесі планування та проведення виховних заходів (проектів), що відображає відкритість закладу до співпраці та партнерства.

I. Організація дослідження. Дослідження проводилось 03.04.2025 року відповідно до графіку. Анкетування учнів проводилось у комп'ютерних класах під керівництвом призначених вчителів інформатики та проведено інструктаж як слід заповнювати анкету. Роботу всі розпочали вчасно та вклалися у відведений час. Педагоги проходили опитування з власних гаджетів після уроків в учительській за участі директора гімназії. Перед початком заступник директора пояснила призначення та процедуру дослідження. Анкетування батьків відбулося у той самий день, що й анкетування учнів та педагогів. Батьки самі обирали час для виконання анкети.

Про проведення анкетування та його організацію класні керівники учнів 4-го, 8-го класів повідомити батьків напередодні.

У дослідженні взяли участь 22 педагогічних працівників (35% від загальної кількості), 19 (30%) батьків учнів 4,8 класів, 14 учнів 4-го класу, 11 восьмикласників, що становить відповідно 35% учнів, від загальної кількості учасників опитування. Згідно гендерного розподілу серед учителів, 77% респондентів - жінки, 23% - чоловіки, 68% опитаних - зі стажем понад 20 років, 77% з яких - учителі вищої категорії, 18% вчителі природничо – математичного циклу, 23% – учителі гуманітарних дисциплін та фізичної культури, 18% вчителів початкових класів, 14% молодих учителів.

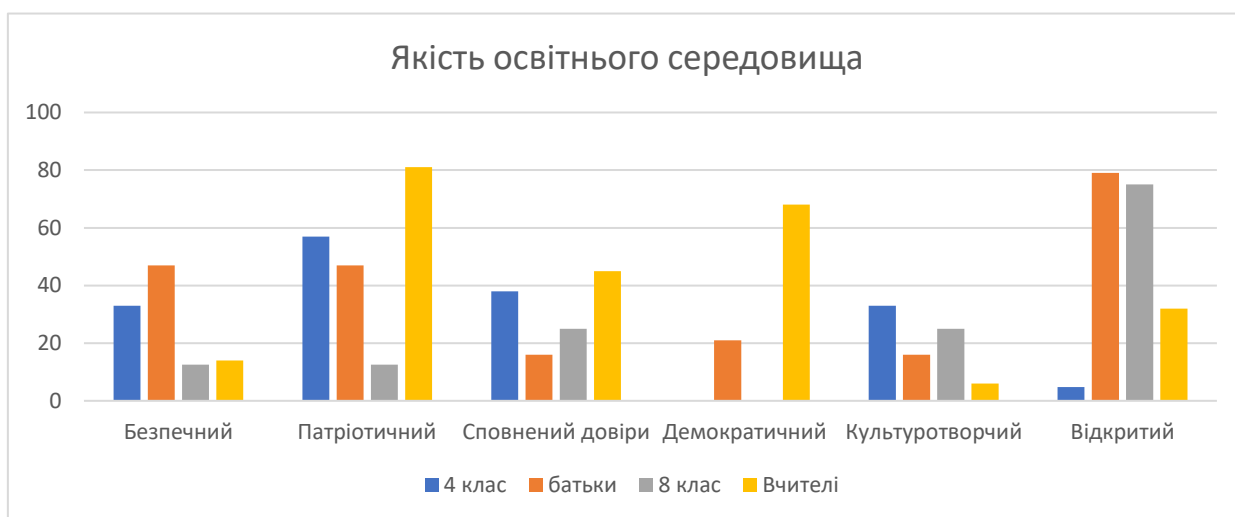
Серед респондентів батьків спостерігається наступна тенденція: 89%- жінки, 42% – віком до 35 років, 58% – віком 36-45 років, 21% респондентів з вищою освітою, а 79% із середньою чи середньою спеціальною освітою. Серед опитаних батьків, 26% – тимчасово не працюють, 32% визначили сімейний дохід менше ніж 30000 грн, 32% працюють повний робочий день.

Серед учнів 4-их класів 38% респондентів – хлопці, 62% – дівчата, 94% учнів вважають себе успішними у навчанні. Учні 8-их класів 37% - хлопці, 62% дівчата, 87% з яких успішні в навчанні.

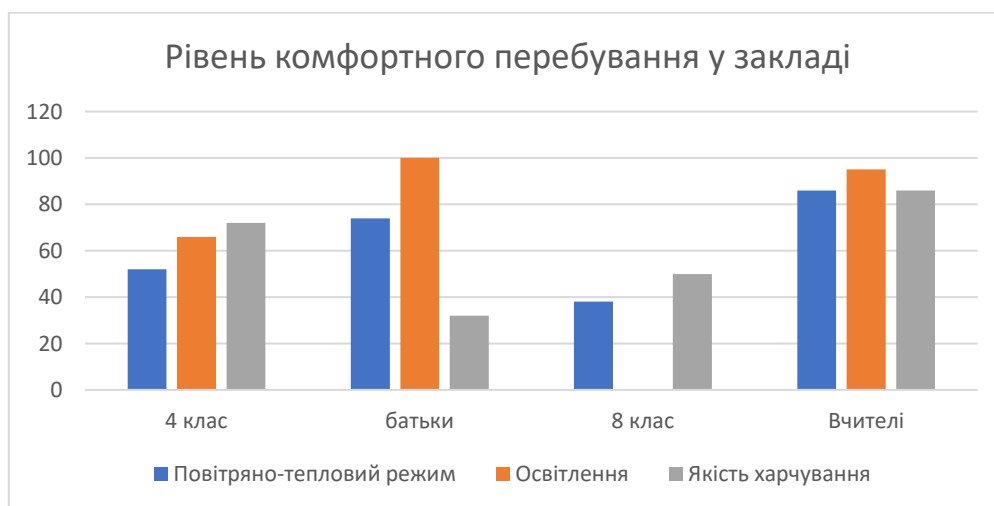
Моніторингове дослідження відбувалося без порушень процедури, також не було виявлено істотних порушень, які б вплинули на результати дослідження.

II. Аналіз результатів дослідження

Для комплексної оцінки якості освітнього середовища гімназії як виховного простору було проведено опитування серед різних категорій учасників освітнього процесу: учнів 4-х та 8-х класів, батьків та вчителів. Отримані дані дозволяють проаналізувати сприйняття ключових характеристик освітнього середовища з різних точок зору. На наступній діаграмі представлено порівняльний аналіз оцінки таких характеристик, як безпека, патріотичність, наповненість довірою, демократичність, культуротворчість та відкритість освітнього середовища, згідно з відповідями кожної з зазначених груп респондентів.

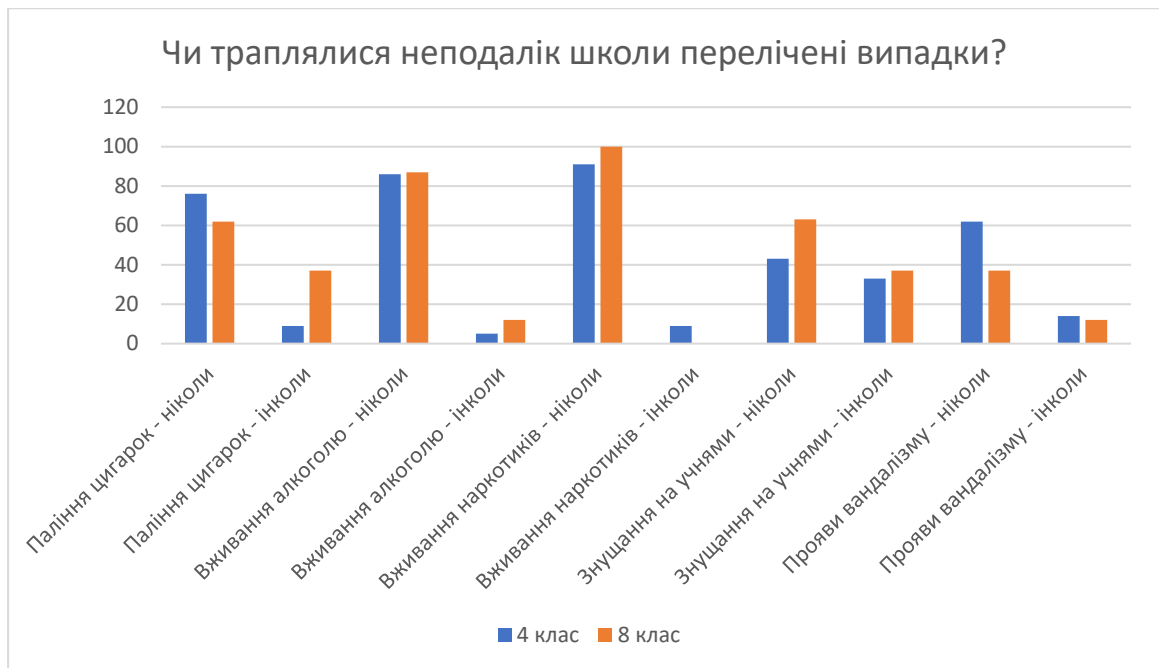
Безпечне середовище. Освітній простір гімназії можна вважати безпечним, оскільки всі учасники освітнього процесу відзначають чистоту приміщень, належне освітлення та повітряно-тепловий режим.

Приміщення їдальні повністю відповідає всім санітарно-гігієнічним нормам, їжа готується по меню Євгена Клопотенка, вчасно приготована, видається гарячою. Щодо умов якості харчування 86% педагогів вважають, що в гімназії повністю створені умови для здорового харчування. 32% батьків вказують, що їжа дітям завжди смакує, 16% батьків вказують, що дитина не відвідує їдальні. Учні 4-го класу в основному задоволені якістю харчування. Половина респондентів з 8-го класу не харчується в шкільній їдальні з незалежних від школи причин.

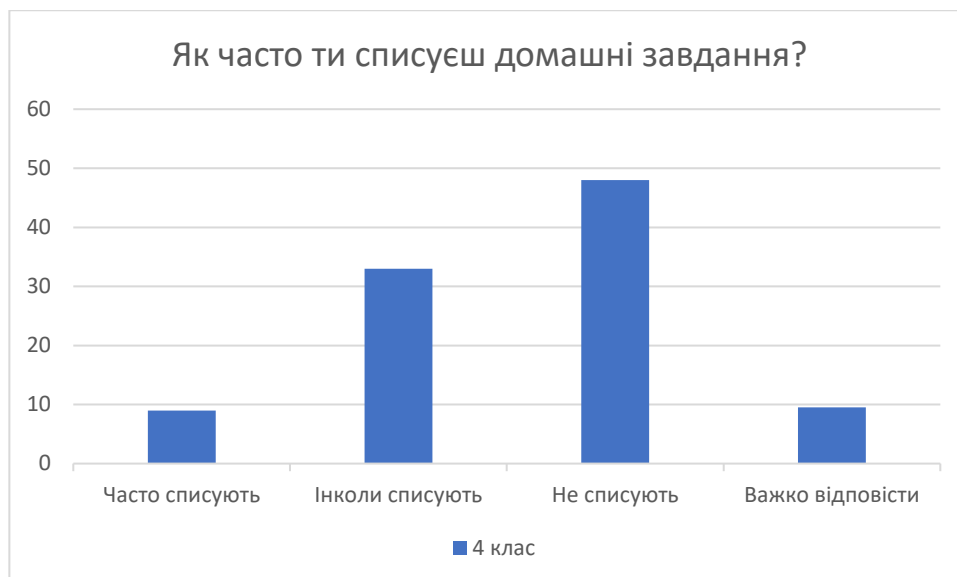
Показник учнів, над якими збиткуються, є низьким: 28% відсотків учнів 4-го класу вважають, що такі учні присутні, та лише 12% учнів 8-го класу зазначають про таких учнів. Такий результат показує успішну роботу школи у формуванні толерантного та підтримуючого середовища.

Взаємодія педагогів з учнями теж потребує особливої уваги: 88 % учнів 8-го класу вказують, що педагоги на них сердяться, але не погрожують і не ображають, 12% визнали, що педагоги кричать на них, стверджуючи, що вони заважають проводити урок, але не ображають. 85% учнів 4-го класу вважає, що учителі ставляться до них з повагою. Отримані дані щодо взаємодії педагогів з учнями демонструють загалом позитивну тенденцію, особливо у молодшій школі, де переважна більшість учнів відчуває поважливе ставлення з боку вчителів. Проте, результати опитування серед учнів 8-го класу вказують на наявність певних проблем у комунікації зі старшими учнями, оскільки значна частина з них відчуває гнів педагогів, а невелика кількість стикається з підвищеним тоном голосу з боку вчителів під час уроків. Це підкреслює необхідність подальшого аналізу стилів спілкування педагогів із старшокласниками та впровадження стратегій, спрямованих на покращення взаєморозуміння та зниження рівня емоційної напруги в навчальному процесі. Водночас, відсутність згадок про погрози чи образи з боку вчителів є позитивним аспектом, який варто підтримувати та розвивати.

Відповіді на запитання «Чи траплялися неподалік школи перелічені випадки?» , до яких відносяться шкідливі звички та протиправні дії, представлені на наступній діаграмі, демонструють обнадійливу тенденцію: загалом, кількість учнів, які стали свідками або знають про подібні випадки, є відносно невеликою, особливо серед молодших школярів. Відсоток учнів, які стикалися з випадками паління цигарок та вживання алкоголю або інших наркотичних речовин, низький, та свідчить про ефективність профілактичних заходів щодо тютюнопаління, зростання усвідомлення ризиків, пов'язаних з алкоголем, особливо серед старших учнів. Важливо відзначити, що учні рідше повідомляють про випадки знущань над іншими, що свідчить про позитивні зміни у шкільному кліматі та зростання рівня толерантності.

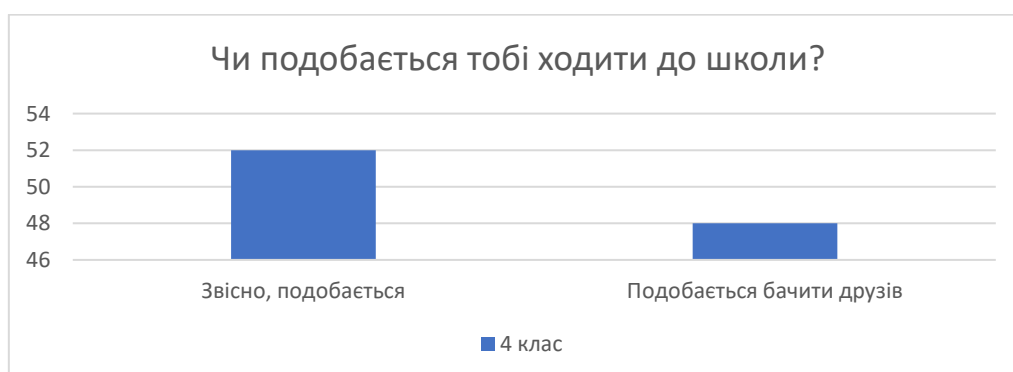
Майже всі педагоги дотримуються норм навчального навантаження на учнів та вважають, що немає невиправданих пропусків уроків серед здобувачів освіти. Результати анкетування щодо академічної доброчесності показали позитивні результати.

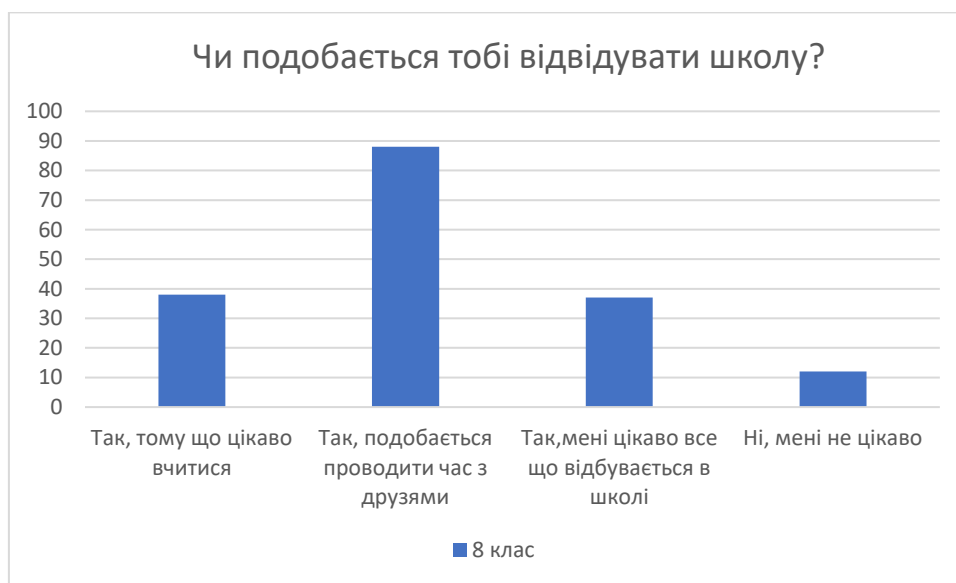
Згідно діаграми вище, 48% учнів 4-го класу не списують домашнє завдання, 33% учнів – інколи списують. Щодо учнів 8-го класу, 100% респондентів відзначили, що не списують творчі роботи та самостійно висловлюють свою думку.

Загалом, гімназія демонструє позитивні результати у створенні безпечного та виховного простору, проте потребує подальшого вдосконалення комунікації між педагогами та старшокласниками. Питання академічної доброчесності також демонструють позитивну тенденцію, особливо серед учнів 8-го класу.

Сповнене довіри середовище. Рівень довіри в освітньому середовищі показує аналіз міжособистісних взаємини між усіма учасниками освітнього процесу. Відповідно до даних, які ми отримали, провівши це дослідження, робимо висновок, що в нашому закладі панують товариські та довірливі взаємини

Представлена діаграма відображає позитивне ставлення значної частини учнів 4-го класу до відвідування школи. Зокрема, більшість опитаних учнів (52%) висловили щире задоволення відвідуванням школи, обравши варіант відповіді "Звісно, подобається". Це свідчить про те, що для багатьох молодших школярів навчальний процес та перебування в школі є позитивним і бажаним досвідом. Крім того, значна кількість учнів (48%) також відзначили позитивний аспект шкільного життя, обравши відповідь "Подобається бачити друзів". Це підкреслює важливу соціальну функцію школи як місця спілкування та налагодження дружніх зв'язків для молодших школярів.

88% відсотків учнів 8-го класу, позитивно ставляться до відвідування школи. Серед них значна кількість восьмикласників (38%) цінують школу за можливість навчатися, обравши варіант "Так, тому що цікаво вчитися". Це свідчить про наявність пізнавального інтересу та розуміння важливості навчання серед цієї групи учнів. Переважна більшість (88%) отримує задоволення від спілкування з друзями в школі, обравши варіант "Так, подобається проводити час з друзями". Це підкреслює важливу соціальну роль школи для підлітків як місця зустрічей та неформального спілкування. Завважений відсоток учнів (36%) знаходять цікавим загальну атмосферу та події, що відбуваються в школі, обравши варіант "Так, мені цікаво все, що відбувається в школі" та лише незначна частина учнів (12%) висловила

негативне ставлення до відвідування школи, обравши варіант "Ні, мені не цікаво". Переважна більшість респондентів з 4-го та 8-го класів зазначають, що до них ставляться з повагою, не принижують і не ображають.

Переважає більшість педагогів відзначають психологічний комфорт у закладі освіти, 68% вказують, що відносини в колективі довірливі та товариські, 64% педпрацівників вважають відносини між педагогами і дирекцією партнерськими. 95% педагогів не відчують тиску від керівника закладу.

Представлена діаграма відображає рівень довіри учнів 4-х та 8-х класів до різних категорій педагогічних працівників та демонструє наявність довіри учнів до вчителів, хоча її розподіл дещо відрізняється між молодшими та старшими школярами. Як серед учнів 4-го, так і 8-го класів, певний відсоток довіряє своєму класному керівнику. Хоча цей показник не є найвищим, наявність довіри до цієї ключової фігури є важливим елементом підтримки учнів. Особливо позитивним є високий рівень довіри до шкільного психолога серед учнів 8-го класу (50%). Це свідчить про те, що старшокласники сприймають шкільного психолога як людину, якій можна довірити свої переживання та проблеми. Серед учнів 4-го класу цей показник також є значним (38%), що підкреслює важливість психологічної підтримки в обох

вікових групах. Значний відсоток учнів як 4-го (29%), так і 8-го (25%) класів виявляють довіру до керівників школи. Хоча відсоток учнів, які довіряють усім вчителям загалом, не є найвищим, його наявність в обох вікових групах (29% у 4-му класі та 25% у 8-му класі) є позитивним сигналом про загальний рівень довіри до педагогічного колективу.

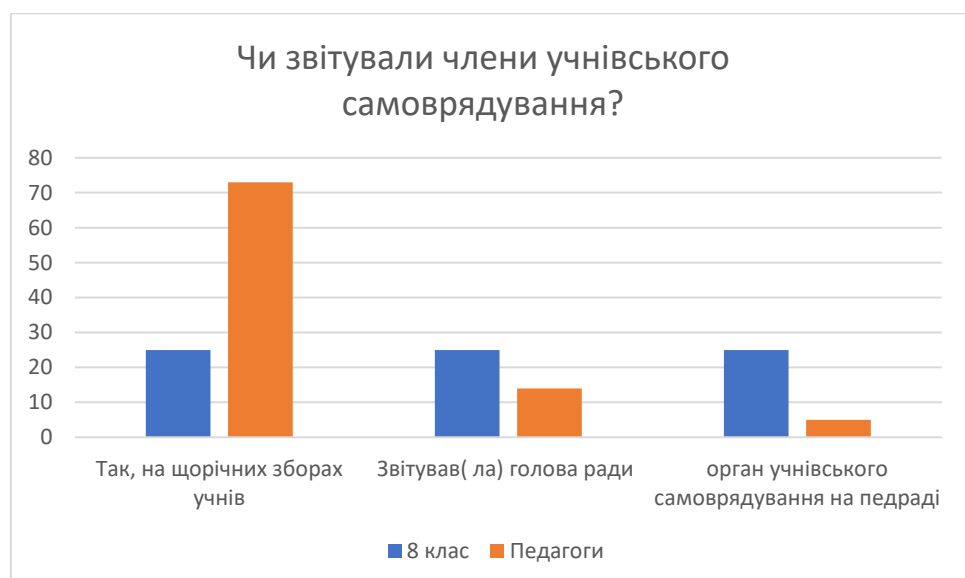
Демократичне середовище. Для становлення демократичного суспільства надзвичайно важливо, щоб школа не лише декларувала демократичні принципи, а й активно розвивала в учнів практичні вміння співпрацювати, брати участь у прийнятті рішень, критично мислити. Не менш суттєвим є формування відповідних поведінкових норм, демократичного способу життя та культури.

Показником демократичності у гімназії є сприяння адміністрації та педагогічного колективу школи вільно висловлювати свою думку про заклад та взаємини з педагогами. 72% педагогів зазначають, що заохочують учнівство висловлювати свої думки, 27% - вказує що не протидіє цьому. 81% педагогів вказують, що права педагогічних працівників повністю дотримуються, 86% зазначають, що права учнівства повністю захищені, 95% вважають, що керівництво закладу поважає права батьків/опікунів як учасників освітнього процесу. Директор щорічно звітує перед колективом та іншими учасниками освітнього процесу, що підтверджує 90% опитаних респондентів-педагогів.

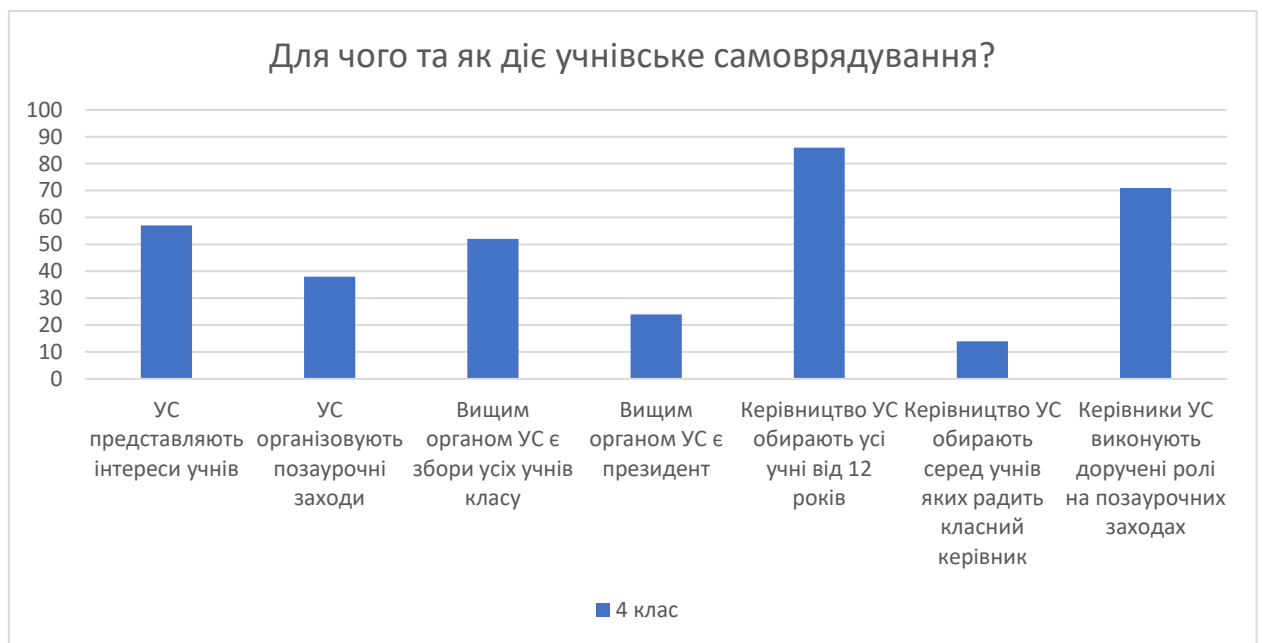
Проявом демократичності серед учнівського колективу є щорічні вибори до учнівського самоврядування. Члени учнівського самоврядування ухвалювали важливі рішення, відстоювали права учнів в конфліктних ситуаціях та організовували цікаві та пізнавальні заходи.

Представлена діаграма відображає оцінку чергових виборів до учнівського самоврядування двома групами респондентів: учнями 8-го класу та педагогічними працівниками. Згідно з даними, абсолютна більшість восьмикласників (100%) вважає, що вибори були проведені з повним дотриманням норм Положення про вибори. Це свідчить про високий рівень довіри учнів до організації та прозорості виборчого процесу. Серед педагогічних працівників також переважає позитивна оцінка, адже значна більшість (95%) також відзначила повне дотримання норм Положення про вибори. Лише незначна частина педагогів (5%) вказала на наявність окремих незначних порушень.

Таким чином, діаграма демонструє загалом високу оцінку проведених виборів до учнівського самоврядування як з боку учнів, так і педагогів. Переважна більшість респондентів вважає, що виборчий процес відбувся відповідно до встановлених правил, що є позитивним показником демократичної культури та організації шкільного життя. Незначна кількість зауважень з боку педагогів може бути предметом подальшого аналізу для виявлення можливих аспектів, які потребують уваги при проведенні наступних виборів.

Найбільша кількість учнів 4-го класу (близько 86%) вважає, що керівництво учнівського самоврядування обирають усі учні від 12 років. Це може свідчити про розуміння учнями принципу виборності в учнівському самоврядуванні, хоча віковий критерій вказано неточно, оскільки опитувалися учні 4-го класу. Значна частина молодших школярів (близько 70%) сприймає керівників учнівського самоврядування як тих, хто виконує доручені ролі на позаурочних заходах. Це підкреслює їхню видиму участь в організації шкільного життя.

Більше половини опитаних (близько 58%) вважає, що учнівське самоврядування представляє інтереси учнів.

Приблизно половина учнів (близько 52%) розглядає учнівське самоврядування як виборний орган усіх учнів класу. Завважений відсоток учнів (близько 38%) вважає, що учнівське самоврядування організовує позаурочні заходи.

Найменша кількість учнів вважає, що вищим органом УС є президент (близько 24%) або що керівництво УС обирають серед учнів, яких радить класний керівник (близько 14%). Це може свідчити про меншу обізнаність з формальною структурою учнівського самоврядування або про те, що ці аспекти менш помітні для учнів молодшого віку.

Загалом, діаграма показує, що учні 4-го класу мають певне розуміння призначення та діяльності учнівського самоврядування, насамперед пов'язуючи його з представництвом інтересів учнів, організацією позаурочних заходів та участю обраних представників у шкільному житті. Водночас, розуміння окремих структурних елементів та процедур може бути ще не до кінця сформованим.

Аналіз стану демократичного середовища в гімназії демонструє активну роботу адміністрації та педагогічного колективу над впровадженням демократичних принципів та норм. Більшість педагогів заохочують учнів до вільного висловлювання думок, а права всіх учасників освітнього процесу, включаючи педагогів, учнів та батьків, визнаються та поважаються. Регулярні звіти директора перед колективом підтверджують прозорість управління закладом.

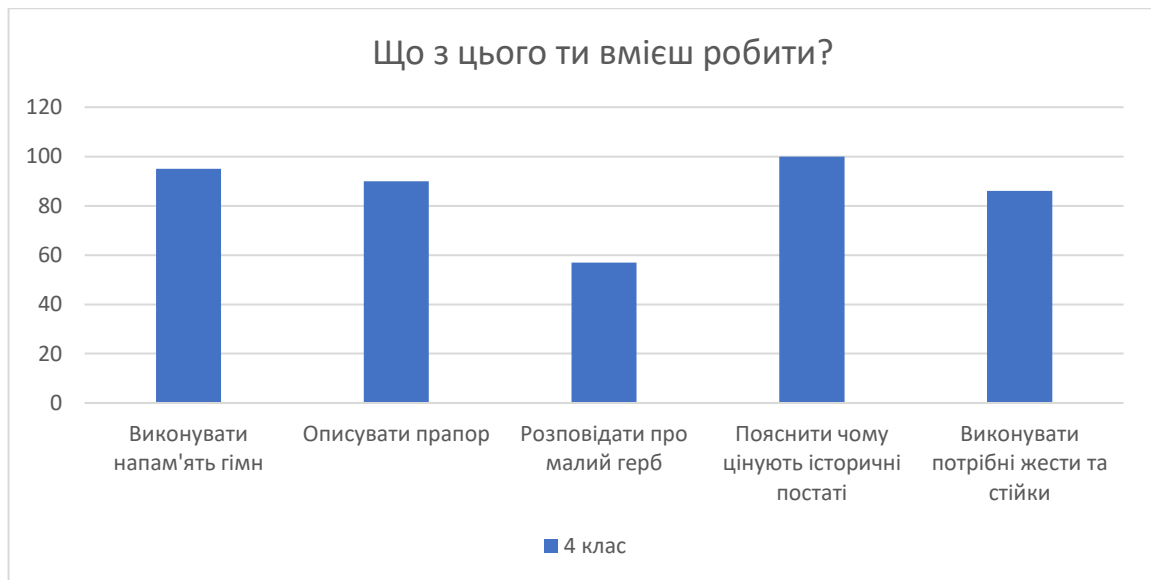
Важливим проявом демократії в гімназії є активне функціонування учнівського самоврядування, щорічні вибори до якого отримують високу оцінку як з боку учнів, так і педагогів щодо їхньої прозорості та відповідності встановленим нормам. Учні усвідомлюють важливість учнівського самоврядування як органу, що представляє їхні інтереси та організовує шкільне життя.

Водночас, результати опитування молодших школярів щодо структури та функцій учнівського самоврядування вказують на необхідність подальшої просвітницької роботи з учнями початкової школи для глибшого розуміння ними принципів його організації та ролі кожної ланки.

Загалом, можна констатувати, що в гімназії створено дієве демократичне середовище, яке сприяє розвитку практичних навичок співпраці, участі у прийнятті рішень та формуванню демократичної культури серед учнів та педагогів. Активна діяльність учнівського самоврядування та позитивна оцінка виборчого процесу є підтвердженням цього. Проте, важливо продовжувати роботу над поглибленням розуміння демократичних процесів серед молодших школярів.

Патріотичне виховання. Патріотичне виховання є ключовим та фундаментальним аспектом освітнього процесу, що відповідає актуальним потребам і викликам сьогодення та закладає міцний фундамент для формування національної свідомості як нинішнього, так і майбутніх поколінь українців.

Аналіз відповідей учнів дає підстави стверджувати про успішне формування патріотичного середовища в закладі. Підтвердженням цього є те, що публічне спілкування та весь освітній процес у гімназії здійснюється виключно державною – українською мовою. Незначний відсоток протилежних відповідей (5%) ми інтерпретуємо як використання англійської мови на уроках іноземної мови. Респонденти-педагоги зазначають, що 41% учнівства з захопленням брали участь у патріотичних заходах, а 59% - з цікавістю відвідували їх. Учніський колектив часто ініціює волонтерські заходи, що підтверджує 73% опитаних педагогів.

Діаграма вище демонструє достатньо високий рівень сформованості патріотичних знань та вмінь серед учнів 4-го класу. Переважна більшість учнів (100%) вміють пояснити, чому цінують історичні постаті. Це свідчить про сформовану повагу до історії та розуміння значущості історичних особистостей для України. Значна частина учнів (95%) вміє виконувати напам'ять гімн України. Високий відсоток учнів (90%) вміє описувати прапор України. Це вказує на знання державних символів та їх значення для народу.

Більшість учнів (86%) вміють виконувати потрібні жести та стійки, що включає в себе поведінку під час виконання гімну, команди «Струнко!», «Кругом!» та інші. Це свідчить про засвоєння норм шанобливого ставлення до державних символів. Менша, але все ж значна частина учнів (57%) вміє розповідати про малий герб України.

Опитування восьмикласників демонструє позитивну тенденцію до інтересу зустрічей учнів 8-го класу з волонтерами та учасниками російсько-української війни після повномасштабного вторгнення. Такі зустрічі є важливим елементом патріотичного виховання, що сприяє формуванню в учнів громадянської позиції, розуміння реалій сьогодення та поваги до захисників України.

Найбільша частина восьмикласників (63%) повідомила, що зустрічі з волонтерами та учасниками російсько-української війни відбувалися частіше після повномасштабного вторгнення, ніж до нього. Російсько-українська війна сприяла активізації патріотичного виховання та підвищення обізнаності учнів щодо поточної ситуації в країні через безпосереднє спілкування з людьми, які беруть участь у допомозі та захисті України. Практика таких зустрічей існувала і раніше, про що свідчить 25% відповідей учнів 8-го класу, однак через карантинні обмеження такі заходи відбувались нерегулярно. Невелика кількість учнів (12%) мала нагоду зустрітись з волонтерами чи учасниками війни, але у них не виникало бажання спілкуватися. Це може бути пов'язано з різними особистими причинами, такими як емоційна неготовність, недостатня зацікавленість або інші пріоритети.

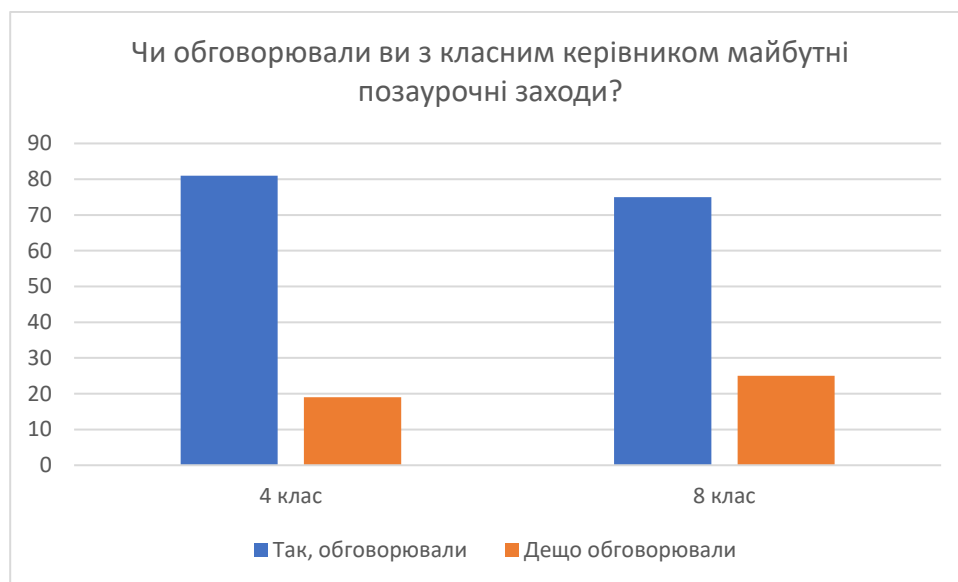
Батьки здобувачів освіти також зазначили, що спілкування між педагогами та учнями відбувається виключно державною мовою. Таку відповідь дали 95% опитаних батьків. Також більшість зазначила, що їхні діти брали участь в заходах, орієнтованих на пізнання історії України. Респонденти зазначили, що 47 % учнів з цікавістю їх відвідували, 42 % – з захопленням брали в них участь, 11% - вибірково відвідували. Більшість батьків переконана, що у закладі не було фактів неповаги до державних символів.

Аналіз результатів опитування свідчить про успішне формування патріотичного середовища в гімназії, що підтримується як педагогами, так і батьками здобувачів освіти. Ми можемо впевнено відзначити, що гімназії створено ефективну систему патріотичного виховання, яка охоплює різні аспекти формування національної свідомості учнів, від знання державних символів та історії до активної громадянської позиції та підтримки захисників України.

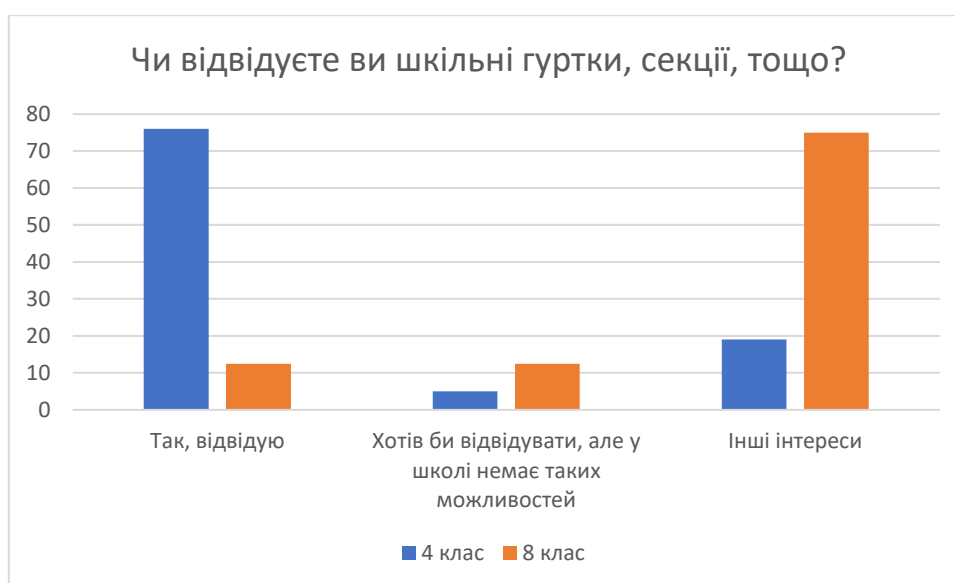
Культуротворче середовище. Культуротворча складова освітнього середовища відіграє визначальну роль у всебічному розвитку особистості здобувача освіти, формуючи не лише знання та вміння, а й ціннісні орієнтири, творчі здібності та мотивацію до пізнання. У контексті сучасних освітніх тенденцій, спрямованих на розкриття потенціалу кожної дитини, створення розвивального середовища, що стимулює пізнавальну активність та заохочує долучення до культурних надбань, є одним із ключових завдань гімназії.

Незамінним чинником, який формує культуротворче середовище освітнього закладу є проведення позаурочних заходів, екскурсій, тощо. Більшість респондентів-педагогів (77%) відмітили, що учні самостійно брали ініціативу у проведенні позаурочних заходів, а 95% батьків відповіли, що педагоги успішно проводили різні заходи, та дбайливо ставились до їх учасників. Респонденти-педагоги вказують що активно залучають батьків до позаурочних заходів (36%), 56% відзначають, що більшість батьків

залучена до проведення заходів. Опитані батьки вважають, що часто залучаються до заходів (53%), одна є невеликий відсоток, які не задіяні у позаурочних заходах (16%).

Учні 4-го класу демонструють високий рівень залученості до обговорення позаурочних заходів. Значна більшість молодших школярів (82%) повідомили, що обговорювали майбутні заходи зі своїм класним керівником, причому переважна частина з них брали активну участь у цьому процесі. Рівень залученості до обговорення учнів 8-го класу також є на високому рівні (75%).

Значно більший відсоток учнів 4-го класу відвідує шкільні гуртки та секції (76%) порівняно з учнями 8-го класу (12%). Серед учнів 8-го класу переважає варіант відповіді "Інші інтереси" (75%). Ми вважаємо, що такий результат серед респондентів 8-го класу зумовлений іншими пріоритетами у своєму позашкільному дозвіллі, або відвідування гуртків та секцій поза школою. Незначна частина учнів обох вікових груп висловила бажання відвідувати гуртки та секції, але зазначила відсутність таких можливостей у школі. Це свідчить про потенційний запит учнів на розширення позакласної діяльності у гімназії.

Послугами шкільної бібліотеки активно користуються учні. Респонденти 4-го та 8-го класів вказують, що найчастіше отримують підручники, менша кількість учнів обирає книги для читання. Ми вважаємо, що відносно низькі показники варіанту відповіді «Брав книги для читання» зумовлені використанням учнями електронних носіїв для читання або низьким рівнем зацікавленості до книг.

Водночас, респонденти категорії «батьки» вказують, що їхні діти систематично беруть літературу для читання (68%), а також використовують електронну освітню бібліотеку для особистих потреб.

Аналіз культуротворчої складової освітнього середовища гімназії демонструє активну та різнопланову роботу закладу у напрямку розвитку творчих здібностей, пізнавальної активності та залучення учнів до культурних надбань. Педагоги заохочують учнів до самостійної ініціативи в організації позаурочних заходів та успішно проводять різноманітні активності, дбайливо ставлячись до їхніх учасників. Активна залученість батьків до позакласної роботи також є важливим елементом формування спільного культурного простору гімназії.

Загалом, культуротворче середовище гімназії є активним та сприяє розвитку учнів, проте потребує подальшого аналізу потреб старшокласників у позакласній діяльності та оптимізації роботи шкільної бібліотеки з урахуванням сучасних читацьких практик.

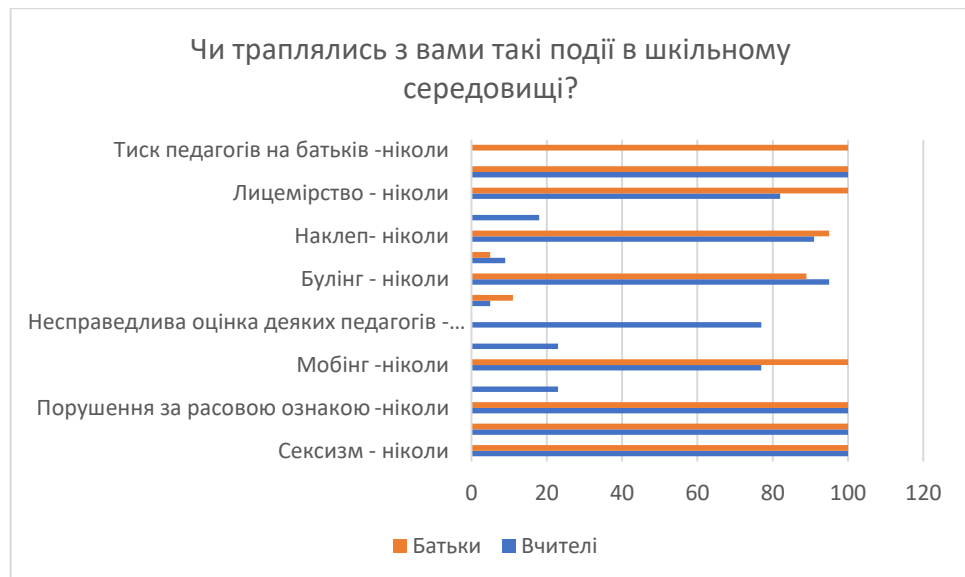
Відкрите середовище. Відповідно до результатів опитування щодо відкритості освітнього середовища гімназії ми відзначили, що простір нашого закладу є достатньо відкритим. Одним з чинників, який демонструє рівень відкритості, є щоденна взаємодія усіх учасників освітнього процесу. Орієнтуючись на відповіді педагогів ми спостерігаємо такі результати:

У відносинах між педагогами та іншими учасниками освітнього процесу (батьками, учнями, дирекцією) переважають як партнерські, так і товариські підходи. Педагоги відзначають значну частку як партнерських, так і товариських взаємин з батьками та учнями. Також високі показники спостерігаються щодо партнерських відносин з дирекцією. Відносини всередині педагогічного колективу, а саме між педагогами та дирекцією, характеризуються переважно партнерським стилем. Педагоги зазначають, що в більшості не зазнають тиску. Респонденти вказують, що беруть участь у розробці низки офіційних документів, таких як стратегія розвитку закладу (23%), процедура внутрішньої системи забезпечення якості освіти (36%), ручний план роботи (68%), освітня програма закладу (55%), виховна програма закладу (68%), правила внутрішнього розпорядку (27%). Товариські відносини також присутні, але дещо меншою мірою. У відносинах між адміністрацією (дирекцією) та батьками також

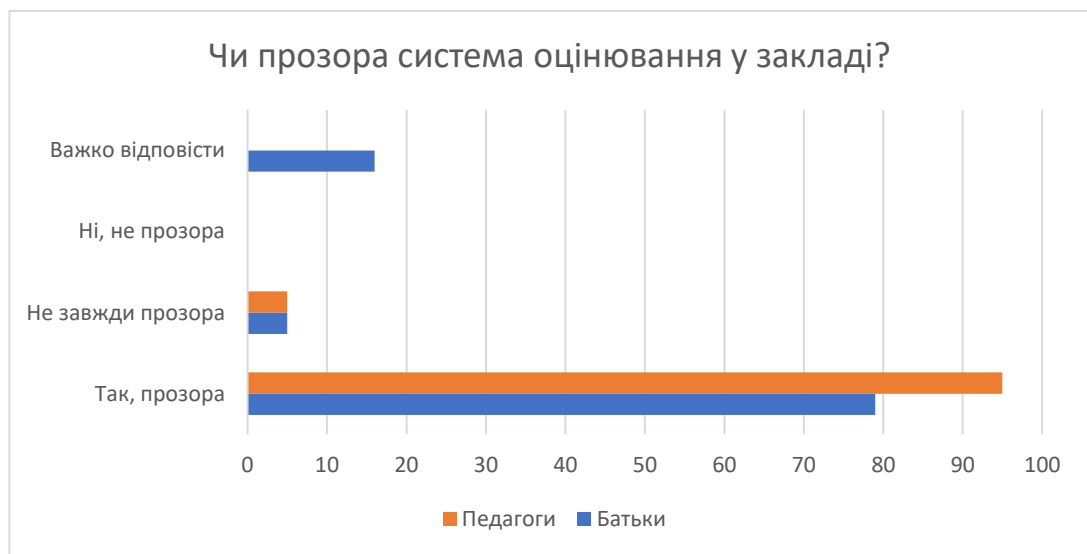
спостерігається баланс між партнерським та товариським стилями взаємодії. Відносини між усіма працівниками гімназії (без конкретного поділу на педагогів та інших) характеризуються значною часткою як партнерських, так і товариських взаємин.

Результати опитування свідчать про переважно позитивний та конструктивний характер взаємодії між різними групами учасників освітнього процесу в гімназії. Педагоги вказують на значну присутність як формальних партнерських відносин, спрямованих на спільне досягнення освітніх цілей, так і неформальних товариських зв'язків, що сприяють створенню сприятливого психологічного клімату в закладі.

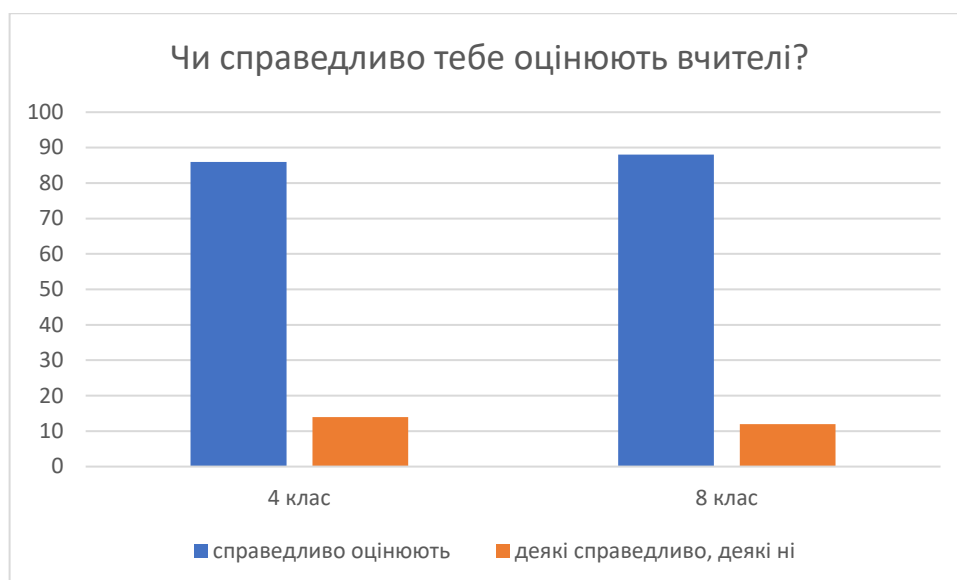

Аналіз відповідей батьків та педагогів щодо негативних явищ у шкільному середовищі демонструє загалом позитивну картину зі значно низьким рівнем їхнього прояву, за оцінками обох груп респондентів. Переважна більшість як батьків, так і вчителів, вказують на відсутність або вкрай низьку частоту таких явищ, як тиск педагогів на батьків, лицемірство, наклеп, булінг, мобінг, порушення за расовою ознакою та сексизм. Це свідчить про сприятливий та етичний клімат у гімназії, де подібні негативні ситуації є рідкістю.

Єдина категорія, де спостерігається дещо вищий відсоток згадувань, стосується несправедливої оцінки з боку деяких педагогів. Проте, навіть у цьому випадку, більшість як батьків, так і вчителів, вказують на відсутність або низьку частоту таких ситуацій. Таким чином, графік підтверджує загалом задовільний стан шкільного середовища гімназії з точки зору прояву негативних міжособистісних явищ. Однак, питання справедливості оцінювання потребує подальшої уваги з метою мінімізації навіть окремих випадків несправедливого оцінювання.

Більшість як педагогів (95%), так і батьків (78%) вважають систему оцінювання в закладі прозорою. Це свідчить про загальне розуміння та довіру до критеріїв та процедур оцінювання навчальних досягнень учнів. Водночас невеликий відсоток батьків (16%) відчуває труднощі з оцінкою прозорості системи оцінювання. Ми вважаємо, що такий результат вказує на потребу в додатковому роз'ясненні окремих аспектів оцінювання для батьків. Загалом, результати демонструють позитивну оцінку прозорості системи оцінювання як з боку педагогічних працівників, так і батьків.

Переважна більшість учнів 4-го та 8-го класів вважають, що вчителі оцінюють їх справедливо. Водночас, певний, але значно менший відсоток учнів в обох класах вважає, що оцінювання є справедливим лише частково. Наявність учнів, які відчують часткову несправедливість, вказує на потенційні аспекти, що потребують уваги для подальшого підвищення довіри до системи оцінювання.

Ставлення до учнів з ООП за результатами опитування є позитивним. Значний відсоток респондентів 4-го класу (90%) ставляться до дітей з ООП так як до всіх. Незначна кількість (10%) відповідей вказує на нерегулярні жарти, але ми вважаємо, що це пов'язано з міжособистісними мікроконфліктами у класному колективі. Незначна кількість учнів 8-го класу з зацікавленістю та бажанням поспілкуватися відносяться до учнів з ООП (25%), однак значний відсоток учнів (50%) відносяться до них як до всіх інших.

Гімназія також відкрита до волонтерської діяльності, в закладі часто проводяться волонтерські акції, зустрічі з громадськими організаціями, тощо. Респонденти з категорії «педагоги» відзначають, що такі заходи проводяться регулярно (41%).

У підсумку, варто звернути увагу на результати опитування педагогів та батьків щодо рис, які розвиваються у закладі освіти. Згідно з ними,

відповідальність, впевненість у собі, чесність та почуття власної гідності є провідними особистісними рисами, які, на думку респондентів, розвиваються у гімназії.

Аналіз відкритості освітнього середовища гімназії демонструє загалом позитивну картину, що характеризується конструктивною взаємодією між усіма учасниками освітнього процесу. Освітнє середовище гімназії можна охарактеризувати як достатньо відкрите, з позитивними міжособистісними відносинами, прозорою системою оцінювання та готовністю до співпраці з усіма учасниками освітнього процесу та громадськістю.

Висновки

Освітнє середовище гімназії загалом є безпечним, довірливим, демократичним, патріотичним, культуротворчим та відкритим. Сформовано сприятливий психологічний клімат у колективі педагогів, між учнями, вчителями та батьками. Учні молодшої школи загалом демонструють високий рівень задоволеності школою, старшокласники також позитивно оцінюють перебування у школі, проте у спілкуванні з педагогами спостерігаються окремі труднощі. Спостерігається високий рівень патріотичного виховання, активна участь учнів у заходах, зустрічах з волонтерами, знання державних символів. Учнівське самоврядування функціонує на достатньому рівні, проте учням початкових класів бракує чіткого розуміння його структури та функцій. Освітній простір демонструє відкритість до інклюзії, позитивне ставлення до учнів з ООП. Потребує вдосконалення система оцінювання, зокрема забезпечення більшої прозорості для окремих батьків. Участь учнів у гуртках та секціях у старшій школі низька, що свідчить про потребу в додаткових формах позакласної зайнятості. Рівень довіри до практичного психолога високий, що вказує на ефективну роботу служби підтримки.

Рекомендації

На основі отриманих результатів були сформовані такі рекомендації:

Для керівника закладу освіти

- Забезпечити підвищення комунікативної культури педагогів, особливо у спілкуванні зі старшокласниками.
- Активізувати просвітницьку діяльність серед учнів початкової школи щодо структури та ролі учнівського самоврядування.
- Провести інформаційно-роз'яснювальну роботу з батьками щодо прозорості системи оцінювання.
- Ініціювати оновлення або розширення позашкільних гуртків з урахуванням інтересів старшокласників.
- Сприяти залученню педагогів до внутрішньої системи забезпечення якості освіти, враховуючи думку всіх учасників процесу.

Для педагогічних працівників

- Дотримуватись етики педагогічного спілкування, уникати підвищеного тону, особливо у старших класах.
- Активізувати використання інтерактивних методів навчання, що підвищують залученість учнів до освітнього процесу.
- Розвивати патріотичне виховання через інтеграцію історико-культурного контексту у навчальні дисципліни.
- Підтримувати ініціативність учнів у позаурочній діяльності, сприяти творчій самореалізації кожного.
- Сприяти партнерству з батьками, залучаючи їх до освітніх і виховних заходів.

Для класних керівників

- Поглиблювати знання учнів щодо учнівського самоврядування та його важливості.
- Регулярно проводити індивідуальні та групові бесіди з метою формування взаємоповаги та довіри у класних колективах.
- Організовувати просвітницькі заходи з інклюзії, формувати толерантне ставлення до учнів з ООП.
- Залучати учнів до обговорення та планування виховних заходів.
- Виявляти та розвивати інтереси та здібності учнів у позакласній діяльності.

Для практичного психолога

- Продовжити індивідуальну роботу з учнями, підтримуючи довіру та відкритість.
- Проводити тренінги та заняття з емоційного інтелекту та управління стресом для учнів і педагогів.
- Аналізувати випадки напруги у стосунках педагогів з учнями, пропонувати рекомендації для педагогічного колективу.
- Ініціювати групові зустрічі зі старшокласниками щодо ефективної комунікації, самовираження та самооцінки.
- Брати участь у підготовці та реалізації виховної програми, фокусуючись на формуванні соціальних компетентностей.